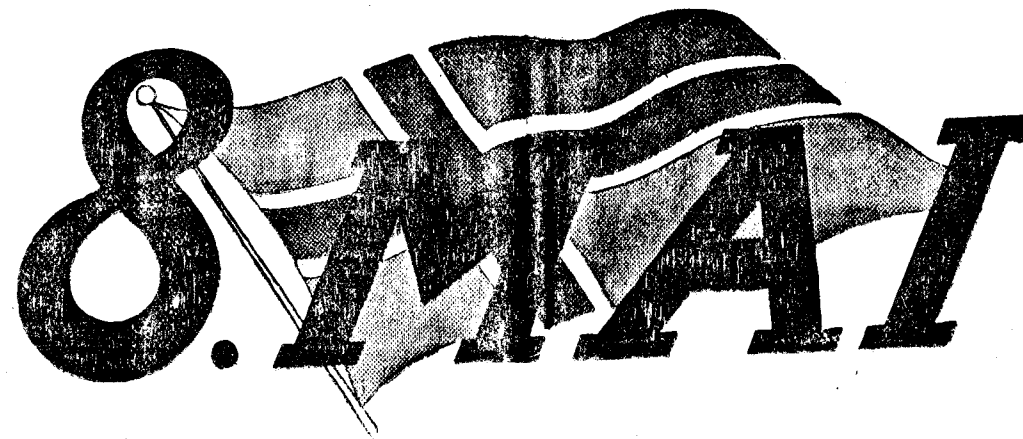

Herr Jørgen Sivertsen
Skogn st.

Fra 1. juli
er
bladpengene
Kr. 4,00 pr. kvartal
Kr. 16,00 pr. år.

Nr. 25

Mandag 24. juli 1950

4. årg.

En kynisk mord-ordre fra Mil.orgs. ledelse

Den førte til dødsdommer over 34 nordmenn

De ansvarlige bør i dag granskes og saken behandles i rettslige former

Den 9. februar 1945 meldte avisene at lederen for det norske sikkerhetspolit, generalmajor Karl Marthinsen, var myrdet dagen forut. Han var på vei til sitt kontor skutt ned av flere bevæpnede menn fra bakhold. Det var brukt maskingevær og maskinpistol.

Okkupasjonsmakten betraktet mordet som et angrep på den offentlige sikkerhet, ro og orden og satte øyeblikkelig igang en ferferdelig straffeaksjon.

Allerede samtidig med offentliggjørelsen av mordet, ble det meldt om 11 dødsdommer ved standrett og 8 dødsdommer ved særdomstolen.

Ved standretten ble følgende dømt til døden:

1. Haakon Sæthre
2. Carl F. Gjerdrum
3. Kaare Sundby
4. Jan Asbjørn Vislie
5. Kaare Andersen
6. Ludvig Hansen
7. Hans Andersen
8. Sverre Nielsen
9. Aage Martinsen
10. Age Sørum
11. Thor Oddvar Halvorsen

Samtlige skutt.

Ved særdomstolen ble følgende dømt til døden:

1. Franz Aubert
2. Asle Helland Grepp
3. Aksel Henry Hansson
4. Ivar Moum
5. Thorvald Ones

6. Gunnar Svein Anklew
7. Bjørn Hans Engenes
8. Erik Larsen Bye

Samtlige skutt.

Etter denne skrekkelige melding fulgte lørdag 10. februar offentliggjørelsen av 10 nye dødsdommer ved standrett og 5 nye dødsdommer ved særdomstolen.

Ved standrett ble følgende dømt til døden:

1. Ragnar Armand Sollie
2. Alf Berg
3. Frank Kristiansen
4. Arne Nielsen
5. Einar W. Næss-Englund
6. Johan Schou
7. Karl Nielsen
8. Hans Pettersen
9. Erland Hovde
10. Armand Stang

DIKTERHØVDINGEN Statsadvokat Hafting også anmeldt for selvtekt

Anmeldelsen ikke tatt til følge av politimester

Muhle, Bærum

Saken ble så sent Oslo politi

Av «Dag-ny»

Statsadvokat Haftings rulleblad, avdekker etter hvert forhold, som stempler denne framstående representant for dagens norske «retts»-stat som en mann der ikke tar det så nøye.

Således kan vi meddele at Otto Hafting ble anmeldt for selvtekt til Asker og Bærum Politikkammer, Sandvika, den 26. mai 1950, — altså ca. 10—12 dager før han ble arrestert. Imidlertid ble anmeldelsen ikke tatt til følge av herr politimester Muhle, som fant at det ville være vanskelig å få fremmet en slik sak som angikk en så kjent og framtreddende mann som statsadvokat Hafting. Anmelderen foranlediget derfor saken oversendt til Oslo Politi, hvor den vil komme til behandling.

Anmeldelsen lyder som følger alle navn, med unnt. av Otto Haftings, og adresser er sløyfet):

Høvik, 26. mai 1950.

«Asker og Bærum Politikkammer, Sandvika

Jeg tillater meg herved å melde følgende forhold.

Statsadvokat Otto Hafting har torsdag aften den 25. mai 1950

to dobbelte dører, båret alt vårt yttertøy fra entreen inn i leiligheten, skrudd ned og fjernet en hattehylle, flyttet inn en kommode og skrudd ned og flyttet inn et veggspil, flyttet inn en sports vogn.

— — er en stor enebolig på jeg skal anta ca. 150 kvm. grunnflate i to etasjer. Vi bebor noe mindre enn halvparten av annen etasje, ca. 60 til 70 kvm. I huset bodde to familier til, nemlig — — med sin familie og eieren fru — — med sin familie. Da fru — — for to år siden besluttet å selge huset flyttet disse to familier ut og herr Hafting på vegne av kjøperen, inn i deres leiligheter. Det pågår for tiden rettssak mellom selger og kjøper om dette salg. Jeg anakkert med kjøperen, — —, om vårt leieforhold, og han uttalte at vi skul-

(Forts. 4. side)

Britisk «Berater» i Hærens stabsskole

Hærens stabsskole, hvis oppgave det skal være å dyktiggjøre norske offiserer for stabstjenesten, er åpnet. «Vår Hær» meddeler i den anledning at den britiske oberst

KNUT RAMSUN

Foto EHS

fyller 4. august 91 år. Dette bilde av dikterhøvdingen er

Haugianerne

3. Aksel Henry Mathsson
4. Ivar Moun
5. Thorvald Ones
Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Haugianerne ruster

Kom igjen om 3 år!

I juli 1949 uttalte general Bradley: «Skulle Vest-Europa bli angrepet, må USA øyeblikkelig sette inn den fulle styrke av sin strategiske luftoffensiv mot fienden.»

DETTE VAR UNDER FORUTSETNING av at Russland ikke ville ha A-bomben ferdig før 1952, slik at Vest-Europa og våre hjemlige militære «Haugianerne» og MILORGBegavelser skulle få bygget opp sitt forsvar i mens.

Nå, da russerne har bomben er beskyttelse fra USA tilsvarende redusert. Effektiv militærhjelp fra England hører — like lite som i 1940 — hjemme i virkelighetens verden. Men det kan naturligvis fales om den, når «Haugianerne» holder paktmiddager i London, og lager sine eventyr til den sørvile presse.

Status er i realiteten slik: Ca. 250 (?) i dag innsatsberedte russiske divisjoner, mot 20 (?) vest-europaiske «Haugedivisjonene» (om tre år).

Vest-Europas byer er med sin tettbebyggelse og med sin mindre hardføre og mindre sammensvævede befolkning mer utsatt for atomdeleggelser og «kysjokk enn Russlands byer. Fred where are you?

Under «Haugianernes» krigsvante ledelse, unngår man dette problem så godt man kan. Mangden narkotiseres med snakk om nye «oppfinnelser», ja til og med de gamle kjære «projektiler med blist spiss» skal nå gjøre Europas himmel militært skyfri? Sannheten vil ikke gjøre seg i bildet i dag. Den er meget usunn for «Haugianerne»: Derfor skal folkene holde hodet under vingen og ghåpe på Amerika. I mens avslører Ola likeså godt en statue av Roosevelt, som var skaper av det dilemma, som brakte Europa til å ende i Berlin.

6. Einar W. Næss-Englund
7. Johan Schou
8. Karl Nielsen
9. Hans Pettersen
10. Erland Hovde
11. Armand Stang
Samtlige skutt.

Ved særdomstolen ble følgende dømt til døden:

1. Age Falkenrud
 2. Rolf Kristian Johansen
 3. Reidar Johansen
 4. Borgar Aune Knutsen
 5. Frank J. W. Stensrud
- Samtlige skutt.

Hele det norske folk ble slått med forferdelse. I alt var 34 mann plutselig blitt stilt for en rett, dømt og deretter skutt som en direkte følge av mordet på generalmajor Marthinsen.

Først mandag etterpå fikk man vite at det ikke ville bli avsagt nye dødsdommer. Og det tyske sikkerhetspoliti uttalte at når de dømte ikke var arrestert tidligere for illegal virksomhet hadde dette sine politimessige grunner, «men at deres skyld er klar overfor enhver internasjonal rett». Sikkerhetspoliti uttalte også at de hadde kjennskap til enkeltpersoner og grupper som drev illegalt arbeide.

Når vi idag tar fram dette grusomme minne fra okkupa-

(Forts. 4. side)

Fornuften våkner i Frankrike

Marshall Petain får oppreisning

Anklageren ved Frankrikes høyeste domstol har gitt ordre til nye undersøkelser i saken mot marshall Petain, den franske stats leder etter kapitulasjonen, som nå sitter på livstidsstraff på een Ile d'Yeu utenfor vestkysten. Hovedvitnet i de nye undersøkelser blir oberst Rene Fonck, som var Petains hemmelige agent. Fonck hevder at den samtalen mellom Hitler og Petain, som ved den første rettergangen ble betraktet som bevis for samarbeidet, i virkeligheten var et knep av Petain for å dedelege den tyske strategien. Petain hadde av den japanske ambassadøren fått vite, at Hitler hadde til hensikt å slutte en overenskomst

med Franco, som skulle gjøre det mulig for tyskerne å ta Gibraltar og Nord-Afrika. Det lykkedes Petain å overbevise Hitler om at han ville ha større fordel av å ikke gå lenger enn til Frankrike. Petains list ble gjennomført med den spanske ambassadørs gode vilje og samtykke, påstår Fonck. Og så blir kanskje et av justisofrene tatt til nåde igjen. — Når fornuften engang seirer i Norge, vil også våre justisofre få en sjanse. Men enkelte av dem er allerede sendt over i evigheten av «rettsstatens» bedler oppe på volden bakom monumentet av Franklin D. Roosevelt.

KNUT RAMSUN

Foto: EHS

fyller 4. august 91 år. Dette bilde av dikterhøvdingen er tatt på Nørholm i juni i år og er en gave til vårt blad.

STORT UNDERSLAG I

«landssvikbo» i Bergen

En regner med at beløpet kommer opp i mot 30 000 kroner

VIL SAKEN BLI HENLAGT?

Etter hva «8. Mai» erfarer skal det for en tid siden ha funnet sted et større underslag i Bergen.

Underslaget skal være gjort av en politifullmektig — som forvaltet bo ved Landssvikkontoret.

Det beløp vi har hørt antydnet skal være omlag 30.000 kroner.

Da underslaget kom opp, ble

det gjort alt mulig for å få det dekket, og såvidt vites skal det også ha lyktes.

Da underslageren er en meget kjent person — ble alt mulig gjort for å dysse saken ned — slik at vedkommende skulle slippe straff. Vi går imidlertid ut fra at når saken nå er så godt kjent vil det være umulig å kunne dysse den ned ved en påtaleunntatelse.

«Falsknere»

I «Verdens Gang» for 5. juli sier herr Per Vogt under ovenstående overskrift bl. a.: «Jeg må minne hr. Ringnes på noe, som han i sin henrykkelse over disse «kompromitterende tall» synes å ha glemt: at man måtte hindre at NS-medlemmer fikk stemmerett ved første stortingsvalg.»

Hr. Vogt opplyser intet om hensikten med dette: «at en måtte hindre at NS-medlemmene fikk stemmerett ved første stortingsvalg.»

Det er mulig han har ment noe i denne retning: Hadde NS-medlemmene fått anledning til å stemme ved første stortingsvalg (de har ikke stemt ved det andre heller, hr. Vogt), ville de borgerlige partier fått fler-

Forts. side 3

«Asker og Bærum Politikammer, Sandvika

Jeg tillater meg herved å melde følgende forhold.

Statsadvokat Otto Hatting har torsdag aften den 25. mai 1950 ca. kl. 20,10 brutt seg inn i min leilighet i —, ved å rive av

Hærens stabsskole, hvis oppgave det skal være å dyktiggjøre norske offiserer for stabstjenesten, og åpnet. «Vår Hærs» modeller i den anledning at den britiske oberst Jackson er i skolens ledelse. En norsk major er skolens nominelle sjef — H. F. Zolner Gundersen.

Norges kurs er klar. Den har ingenting med «nasjonal» holdning å gjøre

Henrettelsen av Skancke det mest nedslående etter krigen

Skancke-saken stoff til en dokumentarfilm om en norsk okkupasjonstjenestemanns skjebne

GABRIEL MOSEID

Den fjellste og hjertevarme gårdbruker, stortingsmann og riksrevisor Gabriel Moseid skildret i Odelstinget 26. juli 1949 det inntrykk henrettelsen av prof. Skancke hadde gjort på ham: «Jeg ble så rystet at jeg de første dagene ikke var i stand til å ta meg til noen ting, jeg kunne ikke arbeide. Det kan hende at den ærede Justisminister og andre vil avvise en slik reaksjon som sykkelig sentimentalitet, som føleri, som ikke hører hjemme i et realistisk samfunn».

Etter det stenografiske referat uttalte herr Moseid ved samme anledning, og det var mange ansikter som var verd et studium akkurat da:

«Gjennomføringen av dødsstraff ved en lovgivning som ble konsipert under krigen og ut fra krigens mentalitet var en volsom krenkelse av det livssyn og den rettskultur som vårt

folk .. hadde .. funnet fram og opp til før krigen. (Uthevet her).

Det vil vel nå som før bli påstått at det var folket selv som krevde dødsstraff innført etter krigen. Det blir henvist til at det bare var fire representanter i Odelstinget og to representanter i Lagtinget som motsatte seg å godkjenne dødsstraff som rettsmiddel etter den provisoriske anordning som var forberedt av enkelte menn her i landet og utferdiget av regjeringen i London. «Det var etter min mening denne situasjon — jeg betegner den som en tvangssituasjon — som førte til det beklagelige resultat i 1945. Jeg tror ikke en

(Forts. 4. side)

NYTT KVARTAL ER BEGYNT

Kr. 4,— pr. kvartal
» 8,— pr. halvår

Forvarsler:

Hermann Görings politiske testamente

Det franske tidskrift «La Nouvelle» offentliggjør i sitt siste nummer et brev som Hermann Göring skrev i sin dødsbelle i Nürberg den 10. oktober 1946 til Winston Churchill. Brevet ble skrevet umiddelbart for Göring søkte døden frivillig for å unngå å bli henrettet av sine dommere.

Göring skriver bl. a.:

«Jeg henvender meg til Dem, fordi De er en av dem som er best underrettet om den virkelige bakgrunn for krigen og om de muligheter De har hatt for å hindre den eller avslutte den under tålelige forhold for Europas framtid og fordi De allikevel har nektet å forklare Dem som vitne ved Deres egen domstol. Jeg må derfor i god tid styvne Dem for Historiens Domstol. Jeg sender dette brev til Dem fordi jeg vet at denne domstol vil betrakte Dem som den europeer som takket være sitt hovmod, sin intelligens og sin energi har kastet de europeiske nasjoner under fremmede makters åk.

Historien vil etter min mening anse Dem for å være den mann som hadde vingefang nok til å knuse Adolf Hitlers politiske verk og føre dette verk til fortapelse, men som ikke maktet å

skape et nytt bolværk mot den asiatiske invasjon av Europa. Det var Deres ambisjon å opprettholde Versaillestraktatens bestemmelser angående Tyskland, og skjebnen ville at De greide dette. De personifiserer et gammelt herrefolks rasende stahet, men De personifiserer også dets senile stahet mot det siste store forsøk fra de unge germanske krefters side på å avgjøre Europas skjebne på Asias stepper og trygge dets framtid.

Når mitt eget ansvar forlengst vil ha funnet sin objektive berettigelse i begivenhetenes fremtidige utvikling, vil De fremdeles ha ansvaret for at den krig som tydelig sluttet ikke ble den siste men måtte kjempe for Kontinentets rett og liv på dets egen jord.

De vil ha ansvaret for at dette blodbad fra igår blir fulgt av et blodbad som er ennå verre. De vil ha ansvaret for at Europa må kjempe en kamp på liv og død ikke ved Volga, men ved Pyreneerne.

Det er mitt mest brennende ønske at De må leve så lenge at verden og Vestens nasjoner vil måtte forstå at det var De og Deres venn Roosevelt, som gjennom en godtkjøps-seir over det nasjonalsocialistiske Tyskland har solgt disse nasjoners

fremtid til bolsjevismen. Den dagen kommer forterb enn De ønsker, og De vil uten tvil, troas Deres framskredne alder ennå være så kjekk at De vil kunne se den dagen gry blodrød over De Britiske Øyer.

Jeg har en altfor vel begrunnet mening om Deres klokskap til å tro at De er i stand til å holde fast på de tarvelige påskudd De har brukt for å sette i gang og begrunne krigen mot oss og i henhold til hvilke De har

(Forts. 4. side)

Den stedfortredende riksadvokat

Otto Hafting innførte det romerske embetstegn riset i rettstaten Norge

Fascisme er et velkjent ord. Det kommer av det latinske ord fasces. Det var et riskneppe som de romerske liktorer bar som sitt embetstegn. Riset symboliserte retten til å straffe, altså det som vi i moderne tid kaller påtalemyndigheten. Dette forteller oss også samtidig at riset i årtusener har vært brukt som redskap til avstraffelse.

Liktorene utførte sin embetsgjerning forskjellig, alt etter anledning, omstendigheter og sinnelag. Men det sto skrekkelig av dem der de for fram med sitt ris. Det var gjerne frigivne treiler som ble liktorer, de fornemme romere kjente en viss forakt for den bøddel det alltid må stikke i en brukbar liktor (statsadvokat), og rett betraktet er jo den ene den annens håndlanger — uten samarbeid ville iallfall bøddelen bli arbeidsløs.

Otto Hafting drev før krigen en detaljforretning i jus og pornografi i Kristiansand. Ingen så den gang marsjallstaven i hans tornyster, men det var i hine hårde dager da patrioter som Gull-osten, Gerhardsen, Tranmæl og Torp m. fl. studerte fengslene fra innsiden. Det var den gang da forholdene i Norge var små

skje hans samtidige, Sovjets nådeløse riksadvokat Visjinsky hans forbilde? Forfølgning av egne landmenn til dom og død var begges livsoppgave — utrensning kaltes det i begge land. (Pussig nok fordømmer de hverandres virksomhet).

Så kom den store krig. I London satt emigrantene. Dit ville Otto Hafting også. Så kom han til London på sin ferd gjennom verden. Der var bl. a. Gundersen. Og naturligvis Nygaardsvold og mange andre stormenn. Sammen med noen karer i Oslo laget de forordninger som la grunnlag for utrensning etter russisk mønster og innførte konsentrasjonsleirer med tilbehør i Norge — når de fikk makten til det. Og makten kom med frigjøringen, og med den haftingenes æra.

Til Riksadvokat ble gjort den inhabiltest mulige. Lovgiveren skulle også være anklager for å sikre gjennomføringen av drakoniske og affektbetonte strafferegler. Gundersen fra London ble justisminister, Hafting landsvikstatsadvokat i Kristiansand. Nå kunne han bære sitt ris synlig. Og det var ikke bare de fortapte og fordømte sjeler på Sørlandet som følte denne liktors fascies — hans bragder imponer-

Påtalemyndigheten har henlagt saken mot
Generalkonsul P. HARSEM for boken

«UTROLIG MEN SANT»

Boken sendes portofritt fra oss mot innsendelse av kr. 10,—.

Skriv til: «8. mai», Box 41, Kristiansund N.

Friserdame.

Dyktig og pålitelig dame får stilling i Trondheim. Værelse skaffes.

Bill. nrk. «Snarest» 293.

KJØP BOKEN

som Dorefeldt ikke liker!

Folkedommen over rettssvikerne

Av

Generalkonsul P. HARSEM

Pris kr. 2.00 + porto 0.25. Sendes omgående.

«8. MAI», Box 41, Kr.sund N.

Restopplaget

av bladet «Skolenytt» i bokform, under tittelen «Det frie ord i en fri presse», leveres nå omgående portofritt for kr. 3.—, gjerne i frimerker.

«Skolenytt» var forløperen for «8. Mai» og ble redigert i dette blads ånd, av redaktør Vikdal.

Boken inneholder den sveitsiske rettslærde, professor v. Waldkirch's konklusjon på betenkningen om anvendelsen av landssvik-anordningen, det sensasjonelle kapitulasjonsdokument og m. m.

«8. MAI» — Kristiansund N.

«Den sterke hus»

Av Toralf Fanebust

Det politiske etterkrigsopp-
gjør i Norge kan i mangt og me-
get sammenliknes med «den sterke hus».

I 1945—46—47 stod dette «hus» tilsynelatende meget sterkt. Og Gud trøste hver den som i de årene åpenlyst dristet seg til å dra «den sterke»s ufelbarlighet i tvil.

Bispen Berggrav var den første til å gi «den sterke» sin offentlige velsignelse. Pressen, Ki-
oskkompaniet, Typografforbundet, provokatørene, Per og Pål og Parr trådte støttende til. Sannhetssøkeren kriminalsjef Kaltenborn bedyret at Marta

og oppklaring. NTB og dagspres-
sen stiller seg kritikkløst til tje-
neste, blander NS-folk og utpre-
gede antinazister sammen og kaller dem «størrelser fra nazi-
tiden» og «kjente nazister». Fol-
ket trøstes med at det er reist tiltale mot hele 10 mann, mens det i realiteten dreier seg om noen stakkars siktelsler av delvis temmelig tvilsom art.

Hvor latterlige siktelsler på-
talemyndigheten — etter riksadv-
katens ordre — f. t. kan fremme, vil jeg nevne siktelsen mot over-
rettssakfører Erling Ueland, Sta-
vanger. Han er siktet for å ha skrevet en, og medvirket til en

rensningen tok slike dimensjoner at Visjinsky måtte gulna av mis-
unnelse. Et skjønt bilde, sa Gun-
dersen, bare noen få skjønnehets-
flekker!

Så kom tordenskrallet. Hafting hadde gått for vidt, han måtte ha holdt seg innenfor den opp-
trukne ramme og bare riset NS-
folk og deres barn. Mens justis-
ministeren og Riksadvokaten be-
klager tapet av en skattet med-
arbeider, som den kraft han var, er den frie presse opptatt med å dysse affæren ned. Hysj, hysj. Man fryder seg ikke over et menneskes ulykke (naturligvis unntatt de som har vært i NS). «Aftenposten»s aller gudeligste redaktør kappes med «Arbeider-
bladet» og «Vårt Land» om å

Foran monolitten

(Med adresse til våre fangne venner.)

Fra «Jordbrukarnas Fören-
ingsblad», (Sverige) henter vi følgende:

Först böjas skuldrorna,
sedan nacken, sedan knäna.
Känner du, känner du
ledernas smärta?
Du skall icke klaga —
de som böjts före dig
klagade icke!
Unga fötter
stiga på dina axlar,
unga hender
bära livet
segrande, segrande
upp mot himlet.

ste til å gi «den sterke» sin offentlige velsignelse. **Pressen, Kioskkompaniet, Typografforbundet, presbiterne, Per og Pål** og **Parr** trådte støttende til. Sannhetssøkeren kriminalsjef **Kaltenborn** bedyret at **Marta Steinsviks** bok ikke var i overensstemmelse med sannheten. Og stortingsmann **Ramndal** kom med faderlig trøst om at hun fikk nå slippe tiltale for hun var så gammel og blind.

Da det viste seg at boken likevel i alt vesentlig var sann og moderat, glemte kriminalsjefen å beriktige sin forhastede pressemelding om boken, og **Lars Ramndal** glemte å fortelle sitt publikum at **Marta Steinsvik** aldeles ikke tilkom noen tiltale for sitt vern om humaniteten og sannheten. Dog har **Kaltenborn** senere forholdt seg taus (som **Berggrav** og **Arntzen**) og **Ramndal** er blitt mer moderat og forsiktig søkende.

Professor **Andenæs** forøkte seg i noen tid som den sterke spesielle forsvarer, men etter annen gangs holmgang med major **Langeland** har også herr **Andenæs** sluttet seg til de tauser.

Så ble det justisminister **Gundersens** tur til å trøste vårt godtroende folk gjennom en logrende presse og «orientere» Stortinget. (Forunderlig at ikke stortingsmennene er i stand til å orientere seg sjøl? — At dr. juris **Gustav Smedals** bok «Patriotisme og landssvik» som ble sendt Stortinget i 150 ex. for utdeling — etter noen uker måtte hentes tilbake uten at et eneste eksemplar var blitt utdelt til tingmennene, tyder på en viss ulyst til saklig orientering?).

Senere er også **Oscar Christian Gundersen** blitt merkelig taus og tiende. Og riksadvokat **Andr. Aulie** har klokkelig vært forholdsvis forbeholden i ord, men har sannsynligvis gått villig med på ferden?

Som en siste busemann ble så statsadvokat **Dorenfeldt** satt inn! Men han var litt for kritikkøst tjenesteivrig og rendte nokså snart hornene av seg.

Men i lengden kan ikke hele folket leve på bare løfter og røkkelegging. De som tillater seg å kritisere og opponere mot rettsoppgjørets midler og metoder, er konsekvent ved publikasjoner gjennom pressen blitt stemplet som ryktemakere og bakvaskere. Dette er blitt visse offentlige menns form for argumentasjon

rivori latterlige siktelse påtalemyndigheten — etter riksadvokatens ordre — f. t. kan fremme, vil jeg nevne siktelsen mot overrettssakfører **Erling Ueland**, Stavanger. Han er siktet for å ha skrevet en, og medvirket til en annen artikkel om høyesterettsdommer **Reidar Skau**, mens forholdet er at herr **Ueland** aldri har sett eller hørt tale om den ene av de to artiklene før han leste den i «8. Mai». Den annen fikk han lese i utkast — under en kaffepause — sammen med tre andre kaffedrikkere. For dette forhold er han siktet!!!

— Så trøst dere da, redaktører og nesegruse avislesere! **Ueland** er siktet! «Rettsoppgjøret»s ære står til å redde!

Av opportune grunner er hans navn ikke nevnt i NTB's publisasjon. Men siktet er han, og tross

(Forts. side 3)

den gang marsjantstaven i hans tornyster, men det var i hine harde dager da patrioter som **Gulosten**, **Gerhardsen**, **Tranmæl** og **Torp** m. fl. studerte fengslene fra innsiden. Det var den gang da forholdene i Norge var små — og fengslene store nok — da konsentrasjonsleirsystemet fra **Churchills Boerland** bare var kommet til **Russland** og **Tyskland** på sin vei mot nord og vest. — Det var lite å gjøre for mannen med riset, enten en nå kaller han liktor eller statsadvokat. Men mannen i **Kristiansand** kjente kallets krav i sitt bryst, han trenet sitt sinn til den store gjerning han skulle komme til å gjøre. Studerte han kriminal- og rettshistorie? Kjente han **Neros** liktorer? Kjente han alle tiders forrykte anklager og aktors, redselsmannen **Fouches** virksomhet under den store revolusjon i Frankrike? Eller var kan-

svikstatsadvokat i **Kristiansand**. Nå kunne han bare sitt ris synlig. Og det var ikke bare de fortapte og fordømte sjeler på **Sørlandet** som følte denne liktors fascies — hans bragder imponerte på høyeste hold. En sådan rids stormester måtte skaffes et større virkefelt. På riksadvokatkontoret puslet nå **Andreas Aulie** bistått etter evne av professor **Johs. Andenæs**. I **Kristiansand** blusset et herlig lys. Og gjennom æteren kjente man vibrasjonene fra **Haftings** sjel: «Ich sei, gewährt mir die Bitte in Eurem Bunde der Dritte». **Otto Hafting** ble utnevnt til statsadvokat, **Riksadvokatens** fullmektig og stedfortreder. Rettsoppgjøret skulle gjennomføres, der trengtes overlittor som hadde gløden, ånden fra **London** og sin **Arntzen-Solem**-oppfatning usvekhet. Tiltaleraseriet fortsatte. Ut-

å dysser allierte med. Hver, hver, Man fryder seg ikke over et menneskes ulykke (naturligvis unntatt de som har vært i NS). «Aftenposten»s aller gudeligste redaktør kappes med «Arbeiderbladet» og «Vårt Land» om å bagatellisere forbrytelsen. «Verdens Gang» våger som det hetteorgan det er et forsvar: «Kan man ikke tenke seg at en mann som har hr. Haftings svakt abnorme, men ikke overveldende kriminelle tilbøyeligheter, samtidig kan være en endog særdeles fremrakende representant for påtalemyndigheten?» (V. G. 24/6 50.) Jovist! Ingen har da heller nektet det, likesom ingen heller bebreider **Fouché** og **Vissjinsky** at de ikke var fremrakende nok — som påtalemyndighet. Men det har heller ingen bebreidet **Hafting**. (En digresjon: Hva forlanger **V. G.** som kvalifisert kriminelt av en norsk

Unga fötter stiga på dina axlar, unga hender bära livet segnande, segnande upp mot ljuset.

Mörket tätar kring oss, de besegrade, som böjdes att vara aska under lågorna, grund under höjderna tysta, förtrampade under den kämpande, stigande människomolitten!

(Kerstin Hed)

patriot når ikke tilfellet **Hafting** er nok?)

En riksadvokat og hans stab bør være kriminalister. Rettshistorien vil fortelle etteralekten hvem av de 4 herrer på riksad-

(Forts. side 3)

Æresordet.

II.

Dersom altså ingen uanskyldende momenter kan framføres for de offiserer som avla og brøt sitt æresord, må vel vår regjering gjøre noe for å få disse befalingsmenn satt under tiltale.

Landet skal jo etter befrielsen styres etter grunnloven — og etter våre og internasjonale rettsprinsipper. En ting står iallfall fast: regjeringen **Gerhardsen** kan ikke søke ly under nedrettens vinger. Men hva gjør så regjeringen **Gerhardsen** for å skape respekt for loven — og for å straffe lovbrudd?

Offiserer som har avlagt og brutt æresord er av regjeringen **Gerhardsen** blitt forfremmet og satt i militære toppstillinger. Offiserer som altså i følge norsk militær straffelov har gjort seg skyldig til straff fra 10 år inntil på livstid — eller med døden — er ikke blitt straffet. De er blitt belønnet med forfremmelser og gode stillinger. Aldri noen gang i vår historie har vel avstanden mellom krigskorset og krigsrett vært så liten.

Kultur- og rettsstaten Norge står derfor som en meget dårlig representant for internasjonal lov og rett.

Og det er nesten en parodi når en tenker på at det under krigen ble satt opp en rekke med ekstraordinære lovforordninger, — hvis lovhem-

mel ifølge norsk lov (kfr. professor **Skeie**: **Landssvik**) mangler, — og at vi i dag unnlatet å straffe personer som har forbrutt seg grovt mot internasjonal — og norsk — militær straffelov.

Det som er sitert av feltprest **Fagerhelms** artikler faller helt sammen med de synsmåter som er fremholdt i den redegjørelse som er tatt inn i «8. Mai» nr. 12. 1949, og det skal her opplyses at feltprestens artikler var helt ukjent for forfatteren av denne redegjørelsen. Det ville derfor være meget interessant om en kunne oppnå å få et utvetydig svar på de spørsmål som feltpresten fremsetter i sine artikler:

1. Med hvilken rett søkte regjeringen (i **London**) å påvirke norske offiserer til å bryte sitt æresord? Var regjeringen seg bevisst at den har villet gjøre offiserene til æresløse personer, og den i mange tilfelle har oppnådd dette?
2. Det sies at general **Ruge** (forsvars sjef i 1940) skal ha tilrådd offiserene å avgi æresord om bl. a. ikke å kjempe mot tyskerne. Er det riktig at generalen har gjort dette? Hvis det er riktig, med hvilken rett gjorde generalen dette?

Feltprest **Fagerheim** kommer også inn på en annen side av saken, idet han skriver:

«Enhver norsk befalingsmann har avlagt troskapsed til Konge og Fedreland. Skal en avlegge æresord til fienden om ikke å kjempe mot ham, så innebærer dette at en har frasagt seg retten til å kjempe for sitt fedreland. Altså: En har brutt sitt troskapsed til sin egen Konge og sitt eget Fedreland i og med det en har gitt sitt æresord om ikke mer å kjempe mot fienden.

En troskapsed som er avlagt til Konge og Fedreland, er hellig og forpliktende, og kan ikke brytes uten at en sviker.»

Et annet sted anfører feltpresten: Men general **Ruge** måtte jo vite at krigen ikke var slutt. Den norske regjering hadde jo bestemt seg til å fortsette krigen mot tyskerne fra utlandet.»

Det fremgår av dette at det fremdeles søkes opprettholdt den påstand at Norge fortsatte som krigførende etter den 10. juni 1940. For den som ønsker å få full greie på hvorledes dette i virkeligheten forholder seg, er det tilstrekkelig å vise til de dokument- og andre sitater som finnes gjengitt i generalkonsul **P. Harsems** bok «Utrolig men sant» på side 9—25. Men det er ett dokument i denne saken som alene skulle være avgjørende, og det er kapitulasjonsdokumentet av 10. juni 1940. Hvor forsmædelig det enn kan være å måtte gå med på en slik overenskomst — like fullt er den forpliktende for landet.

Forholdet er at Kongen og regjeringen har gitt forsvarssjefen ordre

til å kapitulere, og resultatet var altså dokumentet av 10. juni 1940.

Det må være klart at denne overenskomsten er forpliktende for regjeringen og for alt personell i forsvaret, all den stunden at ordren var gått ut fra Kongen som i følge grunnloven er landets øverste krigsherre.

Den korrekte oversettelse av kapitulasjonsavtalens pgr. 1 lyder:

«Samtlige norske stridskrefter legger våpene ned og forplikter seg til ikke å gripe til våpen igjen mot Det tyske rike eller dets forbundne så lenge den nå pågående krig varer.»

De norske embetsmenn — deriblant også offiserene — som hadde avlagt troskapseden til Kongen og Fedrelandet er i virkeligheten gjennom denne ordlyd i overenskomsten forpliktet til å avholde seg fra noen videre kamp mot Tyskland hvis de vil forbli loyale mot Kongen og regjeringen — d.v.s. de forpliktelser som Kongen og regjeringen har gått med på, er også bindende for dem som har avlagt troskapsed til dem.

Når regjeringen dessuten ga uttrykk for at den ikke lenger hadde bruk for offiserer og soldater — underretning gjennom den norske militærattasje i **Stockholm** til 1. divisjon som var internert i **Sverige** — kunne det ikke lenger være noen tvil om at det var fullt tillattelig å avlegge æresord på ikke lenger å delta i striden.

Når engang myten om at Norge fortsatte krigen mot Tyskland etter den 10. juni 1940 engang vil falle

bort, vil bedømmelsen av offiserenes berettigelse til å avgi sitt æresord utvilsomt bli en annen enn den «Folkehærens» i flere artikler har gitt uttrykk for, nemlig at disse offiserene oppga kampen og forpliktet seg overfor fienden mens landet var i krig. Det vil tilslutt bli klart for alle at det var regjeringen som oppga den, som forpliktet Norge og derved dets offiserer til å innstille kampen, og det var regjeringen som avsto å bruke de offiserer som var internert i **Sverige** eller oppholdt seg andre steder utenfor landet til videre krigføring. Under disse omstendigheter kan en derfor ikke klandre de offiserer som avga sitt æresord på ikke å gripe til våpen mot det tyske rike så lenge den «nå pågående krig varer».

Men denne berettigelsen til å avgi æresordet gir ikke noen som har avlagt det noen berettigelse til å bryte det. Både de som brøt det og de som oppfordret andre til å bryte det, har forbrutt seg mot norsk mil. stril. og mot internasjonal lov som Norge har ratifisert.

En vil derfor slutte disse betraktninger med et sitat fra «Folkehærens» nr. 6 1947, hvor «Offiser» avslutter et innlegg slik: «Og er det Stortingets mening at en offiser skal kunne bryte sitt æresord og tilsluttes alle æresbegreper og bryte de traktater som det har ratifisert til nasjonens beskyttelse? Og endelig: er det meningen at offiserer som har opptrått slik skal lede vårt forsvar? Hvis det er tilfellet, da må en dessverre si: «En selger og dens elendighet».

Redaktør
Arvid B. Arntsen

Forretningsfører
Per Kvendbe

Kontor: Floyveien 25, Kristiansund N. Telefon 1880
Abonnementspris kr. 16,00 pr. år
Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Påtrengende problemer.

Da stortinget tok ferie for sommeren, ga det regjeringen følgende fullmakt:

«Dersom det ansees nødvendig som sikkerhetsforanstaltning på grunn av den internasjonale situasjon, kan kongen bestemme:

1. Militære avdelinger og militært personell, som ellers skulle ha vært dimittert, kan fortsatt holdes inne.

2. Militære avdelinger og militært personell kan kalles inn til ekstraordinær beredskapstjeneste.

3. Andre militære eller sivile beredskapstiltak kan settes i verk.»

Fullmakten er en forlengelse av den fullmakt, som ble vedtatt 10. 12. 48, og det må med en gang fastslås, at det denne gang ikke er tale om en gjentakelse av den omtvistede Elverumsfullmakt av 1940, men en sterkt begrenset bemyndigelse for regjeringen til å treffe visse forsvarstiltak. Vi understreker dette, for at det senere ikke skal kunne være tvil om, hvorledes fullmakten skal kunne fortolkes og at det kan bli tvil om dens rekkevidde, og for å være klar over, at også stortingsmennene er på det rene med hva det her er tale om.

Ved avslutningen av siste stortingsmøte minnte Hambro om den benyttelse, som Norges forsvarsforening sendte regjeringen 24. 3. 50, om nødvendigheten av at det ble utarbeidet direktiver for, hvorledes sivile og militære skulle forholde seg i en krisesituasjon. I de nye mobiliseringskort er det henvist til disse direktiver, og det sies, at forsvarskommisjonen har gjort oppmerksom på, at det kan ta tid før direktivene vil bli utarbeidet. Hambro, som var forfatteren av den høyst improviserte Elverumsfullmakt, uttalte ønskeligheten av, at det måtte bli satt fart i arbeidet, slik at stortinget kunne få melding om saken, når det møttes igjen til høsten.

Så vidt vi forstår har de militære fått visse direktiver i disse dager, men det som interesserer oss mest er den veiledning, som de sivile skal få etter de løfter som er gitt. Vi har gang på gang krevet, at det må utarbeides klare retningslinjer på grunnlag av erfaringer som okkupasjonstiden ga, og her må også vi skadelidte ha et ord med i laget, vi som vet av bitter erfaring, hvor skoen trykkes forrige gang. Vi må få fastslått, at Haagerkonvensjonen er bare en lapp papir og at en mulig ny kapitulasjonsoverenskomst, som totalt avvepner landet og forplikter oss til ubetinget loyalitet, senere hen kan benektes av de ansvarlige fullmaktsgivere og bortfortolkes av den, som underskriver den på folkets vegne. Vi må også få fastslått, at der for den enkelte er verdiløst å søke juridisk bistand til klargjøring av de lover, som gjelder, og at en eventuell regjering i exil ennå en gang kan skalte og valte med dem, som var modig nok til å bli hjemme, etter forgodtbefinnende i delgsmål. Vi må få fastslått, at sabotasje og partisankrig med påfølgende repressalier mot den uskyldige sivilbefolkning er velbehagelige gjerninger sett fra exilens sikre bastioner. Kort sagt: Vi må få klar beskjed om, at alt det NS-folkene gjorde for å berge stat, kommuner, næringsliv og kulturliv under den tyske okkupasjon er landsavik også i fremtiden og at valget står mellom å rømme landet eller å la seg slette ut.

Skulle dette ikke mot formodning være riktig og patriotisk, må det settes op gyldne regler, som kan ha konsekvenser ikke bare for fremtiden, men også for de hatets og hevners fem år, som har kostet landet mer enn, hva en storkapitalistisk Marshallhjelp kan

«Testingen» foran de politiske tangers løslatelse Den stedfortredende

(Forts. fra side 2)

Man straffes for å ha kjempet mot bolsjevikene, og avkreves løfte om å ville kjempe mot de samme bolsjevikere, når man blir løslatt

Et utslag av en knusende angstpsykose hos myndighetene?

Når elandsavika-fanger skal forlate fengslene, enten på den såkalte halv soning, eller etter såkalt benådning, underkastes de først en «testing», en sosial-psykologisk vurdering av betydelig bredde for å fastslå om fangen er tilstrekkelig «omakolert» etter tre, fire eller fem års utestengning fra omverdenen.

Til denne «testing» er tydeligvis

fremfor alt i lufta. — Det er ikke nødvendig for oss å utdype dette. Men kan som så det, såkalte i Casablanca med amerikaneren Roosevelt for Tysklands ubetingede overgivelse uten å fatte, at nettopp Tyskland var Vesteuropas bolverk mot kommunismen. Og dette kalles statamenn!

MENS NORGE MED SIN ALLTID ARVAKNE

og forutseende utenrikspolitikk — A-regjeringens og dens utenriksminister Halvdan Koht i floromvundet minne — fremdeles ser rødt, når det tales om Spania, arbeider USA og Labour-England i den beste forståelse med «tyrannen». I disse dager har Franco mottatt 42 amerikanske Stimsonfly til en verdi av 7,5 mill. pesetas. Disse skal brukes både som skoleplan og som speider- og transportfly, og kjøpesummen vil amerikanerne investere i den spanske industri. Vi minnes de spanske tomatene, som vår A-regjering oppgiterte Oslo-velgere ikke ville losse, men som allikevel kom i land, fordi husmødrene tok saken i sin egen hånd — et nederlag for våre egne røde, som det helst ikke skal tales om, fordi dagspressen er målbunnet og har fått Spania-hatet på ordreseddelen.

KIRSTEN FLAGSTAD, SOM STAR PÅ DET NORSKE REGJERINGSPARTIS SVARTELISTE

og som ambassader Morgenstierne i Washington synes å ha et ondt øye til, er av Stiftelsen for amerikansk kunst valgt til medlem av stiftelsens

utarbeidet et standard spørre-skjema etter hvilket eksaminasjonen, som har karakter av en «fortrolig» samtale med en høyere fengselsfunksjonær, finner sted. Verdien av en sådan eksaminasjon tør være innlysende for enhver med litt evne til å tenke. Fangen sitter foran sin fangevokter (inspektør (prest eller læge) og vet at hans frihet eller fortsatte fengsling er avhengig av at han gir det forutbestemte «gode» inntrykk.

Svarene er som regel knusende. Man må gjøre rede for sin barndom, og ungdom, hvordan forholdet har vært til foreldre, søsken, skolekamerater, lærere osv. osv. Særlig interessant er hans seksuelle forhold. Om han onanerte som ung, om han har gjenopptatt denne syssel under fangenskapet, om han har hatt seksuelle forbindelser før og/eller utenfor et eventuelt ekteskap. Hva han mener om Gud, kongen, Gundersen, Truman og Stalin. Om han er sint på Berggrav. Om han vil hale dommeren som damte ham i land, hvis han (dommeren) av ukjent årsak skulle falle i sjøen og han (domfelte) tilfeldigvis skulle stå på kaia. Om han har hus å bo i og stilling å gå til etter årelang fangelsopphold og fradømmelse av statsborgerlige rettigheter. Merkelig nok har de nidkjære herrer i den senere tid oppgitt å fravriste fangen innrømmelse av at han angrer sin «forbrytelse». Men det mest brennende spørsmål under denne «testing» er å få brakt på det rene om FANGEN ATTER VIL KJEMPE MOT BOLSJEVIKENE!

I tusenvis av domspremisser står det at «tiltalte har bistått fienden ved å delta på hans side i kamp mot våre russiske allierte». Nå skal altså «testingen» fastslå om han i neste omgang vil fortsette kampen mot «våre russiske allierte». Ja, der sitter fangen og ser inspektørens, prestens eller lægens fyllepenn krasse nedsvarene på folioarket. Vil han kjempe? Han vet hva hans svar betyr, og han svarer i det overveldende antall tilfeller på dette som på de andre spørsmål slik han vet, at svaret

spiller ingen rolle og blir ikke nevnt. Visst vil han kjempe. Det gjelder løslatelse, og friheten på korteste sikt. Svaret noteres og kartotekføres: Fange nr. så og så innstilles på benådning. Han vil kjempe

Så en dag kommer en ny okkupasjon, la oss si at de amerikanske sakkynndige har rett i at våre «russiske allierte» kommer først. De ledende menn stikker av for å «fortsette kampen for friheten utafør Norges grenser». Det går som det gikk forrige gang og som det gikk i «fruktige» (fr. Arthur Koestler: Jordens Børme), kartotekene ble stående igjen til disposisjon for Gestapo, neste gang for NKVD. Hvilken Gundersen eller Aulie, eller Hafting har tid til å tenke på slikt i oppbruddets time!

Hvad så? De som allerede har kjempet mot bolsjevikene på utefronten eller mot kommunistene på hjemmefronten og bød for sin «felhtagelse» med mange års fengsel, skal altså i tillegg figurere i kartoteker som den nye okkupasjonsmakts fiende nr. 1A med stjerne, fordi han ga et svar som var gitt bare i håp om å komme ut til sine kjære snarest mulig.

I ett tilfelle fikk «testeren» et svar som fikk ham til å hoppe i stolen. Fangen alerte kaptein Butler i «Gone with the Wind»: Hvorfor skal jeg kjempe for et samfunn som har utstøtt meg? Må det ikke tvert i mot være en tilfredsstillelse for meg å se det bli knust? — Det var kanskje et svar som de fleste ville ha gitt, hvis de hadde sagt hva de mente under slike forhold. Svaret ble ført på kartotek. Fangen mistar sannsynligvis sjansen til avkortning av straffen under de nåværende myndigheter, men har til gjengjeld en sjanse til å overleve den neste krise.

Men hva så, når «frigjøringen» og amerikanerne omsider kommer? Da faller kartoteket i hendene på FBI, og så blir han dømt for uamerikansk virksomhet og «bistand til fienden» etter § 86 og Amerikasvikanordningen, mens «patrioter» av alle grader står fram og forteller hvorledes den tredje verdenskrig ble vunnet ved deres illegale virksomhet.

vokatkontoret etter frigjøringen har vært den største kriminalist — kanskje Hafting.

Når rettsoppgjøret er avsluttet bør det reises en bauta til evig ihukommelse av dette store felte verk. F. eks. Otto Hafting i rettskappe med ris i hånden i full legemsstørrelse på sokkel, omgitt av 4 av rettsoppgjørets fremste menn et trinn lavere. Det er ikke nødvendig å nevne navn på de 4 som skal ha æren, de har forlenget seg ut selv. Det blir så harmonisk fordi den teoretiske og praktiske jus, påtalemyndighet og administrasjon blir representert ved sine merkesmenn omkring symbolet på tidens storhet.

Denne bauta bør bli en gravstein og skamstøtte over en skjenselspoke i rettsstaten Norge.

«Den sterkes hus»

(Forts. fra side 2)

hans protest er siktelser opprettholdt, halleluja!

For å skaffe seg noen å reise siktelse mot, ble det uten forutgående siktelser øvet postsensur mot «8. Mai». I en uke ble all brevpost tilbakeholdt. Over halvannet hundre brev ble åpnet og 8 av disse ble beslaglagt av påtalemyndigheten.

Noe tilsavrende er vel uhørt i Norge og kommer forhåpentlig aldri til å gjenta seg mer. — Hadde noe tilsvarende hendt overfor Dagbladet eller en annen dagsavis, skulle det blitt torden og lynild i lufta, og Norsk Presseforbund hadde uoppholdelig satt seg i aksjon. Men likheten for loven har fellesferie og Presseforbundet er bare seg selv nærmest?

Jeg skammer meg på pressens og folkets vegne og gleder meg til å møte for skranken og si våre offentlige menn et Pauli ord.

Toralv Fanebust

Skal vi si det er karakteristisk at o.r.sakf. Ueland ikke er blitt siktet for å ha skrevet i Stavan-geren at Erstatningsdirektoratet

landssvik også i fremtiden og at valget står mellom å rømme landet eller å la seg slette ut.

Skulle dette ikke med forbeholdning være riktig og patriotisk, må det settes opp gyldne regler, som kan ha konsekvenser ikke bare for fremtiden, men også for de hatets og hevners fem år, som har kostet landet mer enn, hva en storkapitalistisk Marshallhjelp kan bote på. Men det haster. For det er ikke gjort på en dag, en uke eller en måned å lære folket, hvorledes det skal spilles om liv eller død etter den vilkårlighetens hevn, som har kastet skygger over mesteparten av de siste år. Vi vil ikke ha galskapen fra 1945 opp igjen, og det er best å si det med en gang: Vi kommer til å innrette oss med det for øye, vi som ikke rammer landet og heller ikke følger en eventuell Kerenakiregjerings hvor kongelig den enn vil være.

REFLEKSJONER

DET HAR VÆRT STOR STAS I OSLO

Franklin D. Roosevelt har fått sitt monument, hugget i norsk granitt. Og så sitter han der og skuer ut over en by i fest slik som den selv-samme by festet, da uværet brøt løs i 1914. Det var bråk og bram omkring avaleringen av dette monumentet over Stalina Jalta—Potsdam—venn, som ved sin grenseløse naivitet muliggjorde, at jernteppet ble skjøvet midt inn i Europas hjerte. Gad vite, om det blir like stor fest i Kirkenes, når Stalins mektige bronsestatue skal avales? Om den forteller den alltid så frie og velunderrettede norske presse intet. Den ser den kanskje ikke, fordi den i grenseland kneiser i skyggen av jernteppet. — Faktum er imidlertid at den skal reises. Fundamentet er allerede ferdig og deler av den mer enn 20 meter høye bronsestatue er allerede kommet. Det er ennå ikke sagt noe om når den skal avales og heller ikke av hvem. Vi foreslår, at Gull-Madsen og vår østeuropeiske justisminister får æren av å rive duken vekk.

«NORSKA TERRORNS OFFER SAMLAS TIL KONFERANS»

er den betegnende tittel på Stockholmssavisen Dagspostens melding om landsledermøtet i Forbundet for Sosial Oppreisning i Remedal forleden. Slik ser altså svenskene på oss. Og denne overskriften er ikke noen enestående foreteelse. Vi minnes ennå Göteborgbladets karakteristikk av «Beddellandet Norge», som har svidd hart og lenge. Men det later ikke til at det hiter på våre maktthavere. De er så vestminded, at de ser ikke noe annet enn overenskomsten av 18/6 44 med de mektige i broderskapet — Moskva ikke unntatt, og så sine unntakelsesforordninger av 15/12 44, som

ble holdt hemmelig inntil rømlingene igjen satte foten på norsk jord — den jord som NS-folkene og mange av de andre, som ble hjemme, hadde hegnet og pleiet tross tysk okkupasjon og allierte voldsherjinger langs kysten. Men det forhindrer ikke at det var terror og hevn, de satte igang, da de velberget kom hjem igjen.

DEN 15. APRIL 1940 HADDE SVERIGE MOBILISERT

ca. 320.000 mann, og det var vel den vesentlige årsak til, at Hitler ikke våget spranget over Østersjøen. — Men — Sverige ble heller ikke ledet av utenlandske rådgivere, slike som ikke ville ha miner utlagt i Oslo- og Frondheimsfjorden. Tenk om — å nei det nytter ikke å tenke, for fellesprogrammets storting har strødd sand på alt som ble gjort, ja kanskje mest på det som ikke ble gjort, mens det ennå var tid. Men: Hvorfor akjøtt ikke MÅkerøy?

«JEG MÅ SI AT VI BRITTER OG AMERIKANERE

og de mange stater og nasjoner som er forbundet med oss, har hatt utur. Nettopp som vi trodde å ha gjort ende på Hitler og Mussolini, på nazismen og fascismen, fikk vi Stalina og kommunistene over oss — det tidligere Hitler-tyranni i asiatiske drakt. Dette sa mr. Churchill i Underhuset 3/7 50. Og han fortsatte: «Den russiske kommunisme har bygget opp et imperium av den art, som tsarene aldri kunne ha drømt om, og det er skjedd etter en krig, under hvilken de russiske kommunister ville ha blitt beseiret eller ha blitt drevet tilbake på den annen side av Ural tross den taperhet med hvilken sovjetarmeen kjempet, hvis ikke Storbritannia og USA hadde ydet sin ubærlige hjelp til lande, til sjøs og

STAS PÅ DET NOESKE REGJERINGSPARTIS SVARTELISTE

og som ambassader Morganstierne i Washington synes å ha et ondt øye til, er av Stiftelsen for amerikansk kunst valgt til medlem av stiftelsens råd for musikk. Hun vil få i oppdrag å velge ut amerikanske sangere, som skal sendes på studiereise til operaene i Østerrike, Tyskland, Italia og Frankrike. Er det ikke på tide at UD i Oslo sender en skarp note til Washington som protest mot slik formastelig opptreden?

«TIL OFRENE FOR DE RUSSISKE KONSENTRA- SJONSLEIRER»

var inskripsjonen på en stor krans, som en representant for «Kampgruppen mot umenneskelighet» 29/6 1950 la ned på det russiske minnesmerke i nærheten av Brandenburger Tor i Berlin. Denne kampgruppen har sin sentral i Vest-Berlin og samler informasjon om umenneskelighet, rettsstridighet og vilkårlige arrestasjoner i østsonen. Vi har vel også minner om umenneskelighet, som ikke må glemmes, og de registreres etter hvert. Men vi har ingen monumenter over ofrene — over alle dem, som i de siste fem år har satt livet til under den politiske forfølgelse. Det er heller ikke nødvendig. Deres navn er innskrevet i våre hjertar og vi glemmer ikke.

FN-KOMMISSJONENS NETTOPP FULLFØRTE UTKAST

til en internasjonal konvensjon om de fundamentale menneskerettigheter, mrs. Eleanor Roosevelts hjerte-barn, ble utsatt for en senderlemmende kritikk, da det ble diskutert på Det økonomiske og sosiale råds møte i Genève. Franskmannen Jacques Kayser betegnet utkastet som middel-mådig og nærmest verdiløst og erklærte at dets vedtakelse ville bety en katastrofal svekkelse av den moralske styrke som ligger i den eksisterende erklæring om menneskerettighetene. Belgieren Ferdinand Dehousse kalte utkastet uoverveiet og særdeles dårlig formulert og vil ha utkastet sendt til kritikk hos medlemslandenes regjeringer. — Konvensjonen har vært behandlet av forskjellige FN-organer i to år. Utkastet som nå foreligger, er utarbeidet av den særlige menneskerettighets-kommisjon, som mrs. Roosevelt er formann for. Men det synes etter den ubarmhjertige kritikk som det har vært utsatt for, å ha lange utakt med å få det vedtatt.

Kompani! Rett! Retning vest! Av Helge Grønstad.

Gjennom en lang rekke rettssaker er det slått fast at det beste et til dels særdeles skarpt motsetningsforhold mellom det gamle NS og den tyske okkupasjonsmakt. De mange idealister i NS-rekkene hadde såvisst ikke gått med for tyskernes skyld. Det var for Norge og det norske folkets framtids skyld at de var blitt aktive medlemmer av bevegelsen. Sin nasjonale stolthet hadde de fullt ut i behold. Like så litt som general Ruge likte de å se «sitt folk med lus på kroppen», og de fant seg ikke berøyd til å fire for uberettigede angrep fra okkupasjonsmaktens side. Det ble sunget ut i en ganske annen grad enn folk flest gjør seg noen tanke om. Til tider kunne det gå så hardt på at det sto både om liv og frihet. I rettssalene er nok en del av dette kommet fram, men et så upassende stoff vaktet avisreferentene seg vel for å bringe videre. Almenheten skulle vær så god oppfatte NS-folket som det det nettopp ikke var: nemlig som spyttallikere, midløvere og landets fiender.

NS's samarbeid med okkupasjonsmakten betød en begrensning av norsk selvdråp og selvstendighet, har det hett i disse årene etter «frigjørings». Kvalifisert høyforrederi, sa de skrittloke. Skyt dem, heng dem, slå dem ned hver evige en, ropte det rettferdigste «folket» på Youngstorvet i mai 1945. Ola Nordmann er ikke den som går under samme paraply som naboen selv om uværet er aldri så kvasst. Heller våt til buksebakken enn å gi opp en tøddel av retten til å trække som en vill.

Het det den gang, ja.

I dag låter det noe anderledes.

I dag har Ole Nordmann trukket i amerikanske kleser, i U.S.A. made regnfrakk og ditto sydvast, og attpåtil har han fått flus av rede dol-lars slik at han kan kapre seg et

virksomhet og «bistand til fienden» etter § 86 og Amerikasvikanordningen, mens «patrioter» av alle grader står fram og forteller hvorledes den tredje verdenskrig ble vunnet ved deres illegale virksomhet.

Det kan være grunn til å spørre, om denne horrible «testing» er et utslag av en knusende angstpsykose hos våre maktthavere av i dag.

kjeretøy om veten skulle bli for generende. Herregud, man har da tilbrakt noen år i dannet selskap og har lært hva som summer seg en gentleman.

I dag er selvdråp og selvstendighet et tilbakelagt stadium. Regionalbetont avståelse i en viss utstrekning av norsk suverenitet, kalles det på godt «nynorsk». Internasjonal profylaks: Samordning etter store linjer! Storebror Amerika både tanker og betaler for oss. Mein Liebhchen was willst du noch mehr? En måtte jo være undermåls — ja bent fram så tåpelig som en svenske — om en ikke grep til med begge hender og sa både takk og amen!

I dag får Ola Nordmann mest ikke sove for nyvunnet lykke. Her gikk en i 400 lange år i belte med lillebror Danmark. Det ble en så visst ikke fet av. Heller ikke av de 100 årene sammen med «søta bror». Og de 30—40 årene som en sutret seg gjennom en vond verden alene, er heller ikke av dem som en helst vil minnes. I et hvert fall ikke nå som man er blitt klar over at man har akutt papegøyen. Uncle Sam's neve er stor og rumalig — og betryggende sterk. Og så tar den til stadighet slike uverne tak i bukselommen og lar det klingre liflig og velbehagelig i «hard» dol-lars.

«Ho! Ho!», sier Ola fornøyd og stryker dråpen av nesetuppen. «Dessa storkæra er vemod! gemenall's folk! En treng itte åkke tenkje hell tala i lag med dom. Dom or'ner opp med aillt som er. Det er bare å følge med, og å seje åt seg sjal, at nå har jeg verti storkær, ja au! Dom veit å morroa er es, dessa fælka, og itte kætje det nåe hall.»

Å, jovisst er det blitt noe til kjæring, ja. Storveies kjæring. At hverken ingst eller doning hører Ola Nordmann til, er ikke noe å bry seg med. Hovedsaken er at en kjærer. Og når en attpåtil ikke selv holder i tømme, så har han jo i et hvert fall ikke noe ansvar om kjærekaren kommer i skade for å kjære utmed. Legg bens på forsetet og syng «Hyppetik-visa», du Ola. Det trengs at det høres når

Toralv Fanebust

Skal vi si det er karakteristisk at o.r.sakf. Ueland ikke er blitt siktet for å ha skrevet i Stavangeren at Erstatningsdirektoratet har gjort seg skyldig i ran. Heller ikke for å ha skrevet i «8. Mai» at Norge under «rettsoppkjøret» ikke har respektert erklæringen om menneskerettighetene som med 48 mot 0 stemmer ble vedtatt på FN's 3. generalforsamling i Paris.

D. a.

«Falskuere»

(Forts. fra side 1)

tall i Stortinget. Dette måtte hindre. For å være helt sikker på å hindre dette fikk «de egentlige landssvikere» (Skeie) beholde sin stemmerett. «De egentlige landssvikere» var med tyskerne og bygde flyplasser, ubåthavner og festningsanlegg som skulle brukes mot bl. a. eventuelle norske styrker som ville gjenerobre Norge.

De fleste av «de egentlige landssvikere» hørte til arbeider- og kommunistpartiene. De utgjorde ca. 200.000. Ved hjelp av disse stemmer fikk Arbeiderpartiet flertall i Stortinget. Et passivt NS-medlem mistet sin stemmerett, mens «de egentlige landssvikere» beholdt sin.

Det kalles «likhet for loven».

A.

«8. Mai»

Neste nr. kommer mandag 7. august

Gynten reiser til gilde. Blir skybunken i øst for svart og for truende, så er det bare å slå opp kalasjen. En har ikke vondt av det som en ikke ser.

At det står en og annen langs etter velkanten og kler seg i hodet og funderer på om han Ola kjører i riktig retning, er uten betydning. Han som holder i tømme vet nok hvilken vei en skal. Det greier seg det. Farten og retningen har ikke noe å si, sier Ola Nordmann og strer til begge sider med «haimavia» reklamesedler.

Død over okkupasjonstidens nedtvungne samarbeid! Leve fredetidens regionale suverenitetsbeskjæring!

Kompani! Rett! Retning vest!

Hony soit qui mal y pense!

Helge Grønstad

Statsadvokat Hafting — —

(Forts. fra side 1)

le fortsette å bo under de samme vilkår som tidligere. Det varte imidlertid ikke lenge før herr Hafting meddelte oss at nu var han eier av huset, og han har så etter hvert plukket fra oss de rettigheter vi hadde til sykkel-plass, bade- og båtplass og bevegelsesfrihet innenfor porten. Dessuten har det hele tiden vært krangel og uenighet om en masse ting. Det som imidlertid fikk begeret til å flyte over og herr Hafting til å begå sine overgrep var at jeg i nøkkelhullet til låsen (en Trio glassdørlås) plasserte en liten sikkerhetslås og en hengelås med kjetting. Døren som jeg har lavet selv består av tre rammer, kledd med plater og er beregnet til å gjøre leiligheten mer usjenert og skjermne mot trekk. Når jeg nå er gått til det skritt å forsyne døren med ekstra låser, er grunnen den at vår nabo fru —, lørdag den 20. mai ca. kl. 1,30 natt så at det var lys på i vår leilighet. Vi var bortreist og leiligheten tom og avlåst fra den 17. til den 21. mai om ettermiddagen. Det er opplagt at uvedkommende har vært i leiligheten, og etter den voldsomme reaksjon fra herr Haftings side da jeg satte på ekstra låser, finner jeg det ikke unaturlig å mistenke ham.

Den 25. mai ca. kl. 20,10 ringte hr. Hafting på til vår leilighet. Barna hadde lagt seg og jeg var ellers alene i leiligheten. Han spurte meget brysk hva meningen var med låsene. Jeg svarte at det var alminnelige sikkerhetshensyn. Herr Hafting tok det imidlertid opp som ærekrenkelse og sjikane mot ham, og ba meg øyeblikkelig fjerne låsene. Det nektet jeg og han ble da meget sint og truet med politi og juling. Det endte imidlertid med at han under mine protester rev ned begge dørene så flisene føyk. Han fjernet dem, og brakte dem senere tilbake, men nektet å sette dem opp igjen. Jeg tilkalte en nabo, herr —, som ble vitne til resten av opptrinnet med innflytting av våre saker fra entreen og herr Haftings

hissige, ærekrenkende oppførsel og uttalelser. Jeg tilkalte så politiet, som straks etter kom til stede og opptok forklaringer.

Den 26. mai kl. 23 forsøkte herr Hafting påny med makt å trenge inn i min leilighet, skjov med voldsomhet kommoden inn i døren og prøvde med makt å fjerne låsene. Han holdt på med avbrytelser til ca. kl. 24 med trusler om politi og annet. Herr — m. frue, var vitner til uette opptrinnet.

Herr Hafting har opptrådt meget hissige og brutalt og da han stadig truer oss med oppsigelse, politi og rettssaker og til dels også med juling, må jeg derfor be om politiets beskyttelse for min familie og meg selv. Videre må jeg be om politiets hjelp til å få hattehyllen tilbake, og jeg forlanger mannen tiltalt og straffet, og meg selv holdt skadesløs.

Jeg forbeholder meg rett til å komme med tillegg.

En kopi av dette sender jeg til Husfordelingskontoret i Bærum med anmodning om å ta seg av husleieforholdet.

Ærbødigst

N. N.

Noen videre kommentarer til ovenstående turde være overflødige.

Imidlertid er nå en tredje «Hafting-sak» under oppseiling, — vi kan kalle den «hus-saken», og den blir ingenlunde den minst oppsiktsvekkende! Den vil bli reist av eferen av det hus, hvor Hafting nå er leieboer. Herr Hafting har flere ganger — både muntlig og skriftlig — mot bedre vitende opptrådt som eier av huset. Det er bl. a. dette forhold som nå skal belyses ad rettslig vei, og det var å håpe, at saken i all sannhets navn klart og utvetydig vil kunne karakterisere den frekke form for overgrep, som NS-folk så hjelpest er blitt utsatt for i alle disse svarte år, gjennom hvilke det såkalte «retts»-oppgjør har herjet vårt vakre land som en uhyggelig og aldri hvilende mare!

«Dag-ny».

Hermann Görings — —

(Forts. fra side 2)

forvandlet Deres seir til en sir-kusforestilling. Jeg var en av de høyeste politiske, militære og økonomiske ledere i Stor-Tyskland, og jeg hevder av all makt at denne krig var uunngåelig bare fordi Englands politikk under Deres og Deres meningsfellers innflytelse var ledet på alle områder i retning av en blokad av det tyske folks livsinteresser og naturlige utvikling. De foretrakk ledet av alderdomssvekket ambisjon, å opprettholde det britiske hegemoniet og sette i gang den annen verdenskrig fremfor å forberede en gjensidig forståelse som vi ville og ønsket på et grunnlag som var gunstig for de to største nasjoner i Europa og i samsvar med deres naturlige funksjon og interesse.

Den dag vil komme da Europas ruiner vil vitne om det forrederi som utleverte dette Europas krav, og dens farer for den norske folks eksistens i øynene, og som måtte handle i overensstemmelse med sin vurdering i en utsatt stilling, som han ikke rømte fra eller trakk seg tilbake fra, da det knep som verst her i landet, er nettopp Gabriel Moseid. Denne mann har i de senere år stått urokkelig i mere enn en storm, og har greidd det nesten ingen offentlige menn i Norge våger — å gå mot strømmen — i sin utrettelige kamp for sannhet og rett. Derfor har han steget og steget i deres bevissthet som fulgte lovens vei under okkupasjonen og for hvem skreven, grunnlovsmessig, norsk rett var noe meget mer enn til bruk for festtaler. Loven som ble sveket just da det var nødvendig å stå vakt om den! De var i en tvangssituasjon, sier Moseid pent om Stortingets overveldende dødsstraffertall. Selv stemte han mot dødsstraff, og krisejusen har han stemplet i sterke ord.

For nordmenn som søker den historiske sannhet, og ikke selvforsvar — har bl. a. Skancke-saken stoffet til en dokumentarfilm om en norsk okkupasjonstjenestemanns skjebne.

Jeg innrømmer i dag at jeg og den nasjonalsocialistiske tyske regjering har gjort en alvorlig feil: Vi har tatt feil når det gjaldt vår tillit til Deres dømmekraft som statsmann. Jeg beklager at Deres energi og dømmevne ikke var tilstrekkelige til å få Dem til å bli klar over at internasjonal politikk trengte et fredelig og levedyktig Tyskland, — også i Det Britiske Samveldes interesse.

Jeg gjør meg klar til å fullføre min vandring i bevissheten om at jeg som tysk nasjonalsocialist tross alt var en bedre europeer enn De. Når det gjelder den endelige dom i denne sak, overlater jeg den rolig til fremtiden, idet jeg uttrykker mitt oppriktigste ønske om at De må leve så lenge at De får høre den. Kanskje skjebnen vil gi Dem den sjanse De har gitt meg: Å etterlate en sannhet i det øyeblikk man går bort.

Hermann Göring

Det franske tidsskrift forteller ikke under hvilke omstendigheter Görings brev til Churchill er blitt bevart for ettertiden. Hvem tok vare på det i Görings dødselle? Hvem har tatt vare på det, og

«Tilbake til rettsstaten»

er titelen på Forbundets brosjyre: Henvendelsen til Stortinget. Koster kr. 2,—. Fåes ved henvendelse til «8. mai», Kr.sund N.

NORSK FRUKT — BÆR — GRØNNSAKER — TOMATER

En gross - Kontant

A/S B. JOHANNESSEN, Eriksgt. 15, Oslo
Telef. 68 43 10 Telegr. adr. «Fruktbonden»

Kapital — Utbytte.

Igangværende cementvarefabrikk i gjenreisningsdistrikt på et lovende frmetidssted, og med bevislig god omsetning, søker for utvidelse av bedriften lånt kr. 25.000,—. Alle opplysninger ved nærmere korrespondanse. Bill. mrk. «Kom med tilbud nr. 289».

BOKA OM VARE GUTTERS INNSATS PÅ ØSTFRONTEN

Jeg trenger penger

for i fred og ro å kunne skrive ferdig mine erindringer fra østfronten. Boka kommer til høsten. Send meg kr. 10,— i postanvisning, så får du boka portofritt så snart den kommer. Ordres ekspederes i den rekkefølgen de løper inn. Med hilsen til mine venner fra fronten og fangalet.
Karl Helter, adr. Amot på Modum.

En kynisk . .

(Forts. fra side 1)

sjonstidens siste måneder, er det for at våre myndigheter skal få anledning til å se på saken.

Mordet på Marthinsen skal etter all sannsynlighet være bestemt av Milorgs ledelse. Dette mord hadde selvsagt ingen hjemmel i lov og rett. Men bortsett fra dette, må det ligge en særdeles klanderverdig feilvurdering til grunn for beslutningen.

I februar 1945 måtte vel praktisk talt alle voksne mennesker i dette land være klar over hvordan det gikk med krigen og at Tyskland kom til å tape.

De som satt i Milorgs ledelse måtte også være klar over at generalmajor Marthinsen kunne ikke komme til å bety noe for avslutningen av krigen.

Milorgs ledelse måtte også være klar over at dette mord ville bli oppfattet som en utfordring til myndighetene.

De som er ansvarlig bør granskes og saken behandles i rettslige former av hensyn til eventuell okkupasjon i framtiden.

Det ville heller ikke virke tilitsvekkende om de menn som

Bekjentskap.

Statspensjonist ønsker bekjentskap med grei, kjekke dame, gjerne enke, helst med eget hjem. Bill. mrk. «Høsten 1950 nr. 285».

Til Argentina

Jeg kan lage en kurant artikkel i hermetikk. Absolutt pålitelig kompanjong søkes for start i Argentina. Bill. mrk. «Snarest mulig nr. 284».

Telefon

tar vi med hvis De skaffer rolig ektepar m. 6 års datter 1—2 v. og kjøkken i Oslo ell. omegn.

Bill. mrk. «Fruen yrkeskvinne nr. 286».

Eldre

ensom N.S. jernbanefunksjonær ønsker bopel hos eldre N.S. familie nær jernbane, gjerne i mindre by eller på landet, nær stasjon. Jeg er nysom og enkelt vant. Vær vennlig oppgi pris pr. måned. Billett merket «Hjemlig hygge nr. 288».

HJELP.

Min kone er veldig flink i huset. Hun tar seg godt av dem.

nektet å sette dem opp igjen. Jeg tilkalte en nabo, herr — —, som ble vitne til resten av opptrinnet med innfrysning av våre saker fra entreen og herr Haftings

svarte at, gjennom hvike det sa kalte «retts»-oppgjør har herjet vårt vakre land som en uhyggelig og aldri hvilende marel!
«Dag-ny».

Henrettelsen av Skancke — —

Forts. fra side 1.

ny lov om dødsstraff, framsatt her i landet etter frigjøringen, ville blitt vedtatt av Odelstinget og Lagtinget. Framfor alt tror jeg ikke påstanden om at folkets flertall krevde dødsstraff, er rett. Ganske visst ble det fra enkelte hold drevet en voldsom opphisselsesagitasjon og propaganda for å holde hatet og hevnefølelsen glødende også etter frigjøringen overfor våre fiender og dem som hadde begått forbrytelser. Etter det som er opplyst av fru Martha Steinsvik og andre, ble det i den første tid øvet terror og tortur, som det må være statsmyndighetenes plikt å sørge for kan bli fullstendig gransket og opplyst. Det må være en bydende plikt» «Min erfaring er at de krassesste angrep og den mest hatfylte propaganda mot landssvikerne og tyskerne kom fra personer som selv arbeidet eller hadde arbeid i tyskernes tjeneste på befestningsanlegg og endog ved framstilling av krigsmateriell »

«... Etter det jeg har fremført mener jeg benådningsmyndigheten i ganske annen utstrekning burde ha vært benyttet enn den er blitt gjennom hele tidsrommet. Den var dog en selvstendig myndighet som kunne ta hensyn til alle disse forhold. Det ble ikke gjort. Spesielt mener jeg det var forfordelig at ikke disse hensyn ble tillagt noen vekt ved spørsmålet om Skanckes henrettelse. Det var da gått 3 år og mer siden vi fikk friheten igjen. Det var kommet en masse henvendelser til benådningsmyndigheten om å unnlate å fullbyrde dødsstraffen i dette tilfelle, og det var anført mange vektige og særlige alvorlige grunner for det. Til tross for det ble allikevel dødsstraffen fullbyrdet.»

«Jeg synes det er noe av det mest nedslående som har hendt i vårt samfunn etter krigen.» Så vidt stortingsmann Moseid.

Noe av det mest opplyttende i vårt samfunn etter okkupasjo-

nen har vært herr Moseids holdning, som har svidd som salt i sure øyne på dem som i første runde laget «retts»-oppgjør her i landet! Disse folk er nå på vikende front og når denne retrett er så langsom skyldes det kun dagspressens boykott mot opplysning. Makthaverne holder landssvikseksmålet hengende som et Damoklessverd over presens hode. Også den fant stort sett å måtte samarbeide med okkupasjonsmakten. Dette var jo sikker norsk rett, som etter kapitulasjonen — Norges kapitulasjon 10.6.40 — uttrykkelig ble stadfestet av tidligere regjeringsadvokat Kristen Johansen i hans redegjørelse til Industriforbundet. Han konstaterer at det nå var full rettslig anledning til å avslutte kontrakter med tyskerne.

Er det så at politiembetsmann og tjenestemenn er straffet for å ha mulktert eller arrestert demonstranter på Kongens fødselsdag under okkupasjonen? Det ikke almenheten vet, grunnet dagspressen delvis servile holdning er at dette skjedde med hjemmel i vedtak av Administrasjonsrådet. — «For å unngå demonstrasjoner har Administrasjonsrådet bestemt, at det var forbud mot flagging, optog eller demonstrasjoner av noen art på Kongens fødselsdag 8. august — «på det tidspunkt forelå jo Kongens svar på President-skapets henvendelse om abdikasjon», som det heter i UKs innst. s. 204. Dette av rettssvikernes neddyssede, tids typiske og sikkert folkerettahjems lede vedtak av 1940 finnes i Administrasjonsrådets møteprotokoll, s. 266, sak 1, og er omtalt i Morgenbladet 8. august 1940.

Hva finnes ikke i denne møteprotokoll som Ola aldri får se!

En av dem som har hatt mot og karakter til å se okkupasjo-

For nordmenn som søker den historiske sannhet, og ikke selvforsvar — har bl. a. Skancke-saken stoffet til en dokumentarfilm om en norsk okkupasjons-tjenestemanns skjebne.

«Den systematiske historieforskning synkverver almenhetens omdømme», skrev overlæge Scharffenberg nylig, og derfor vil nok en slik film la vente på seg! Men her ville man kunne få sannheten om bl. a.: «Kirkebønnen», biskop Berggravs vitneprov, «kirkestriden», «lærersambandet», «lærertransporten», Universitetet, kapitulasjonsavtalen og de vitterlige uriktige vitneprov fra tre Londonstatsråder, generaløyntnant Ruges «dobbelte» prov, generalmajor Roscher Nielsens prov, som fikk ham til å rødme til og med på nakken! Advokat, dr. jur. Øvergaaards dyktige og tapre kamp for rett i Skanckesaken, rettenes sammensetning, aktoratet, den uhyrlige dødsdom, scene- ne på Oslo politikammer da skyteordren kom, Skanckes noble brev og ranke holdning i de siste timer etter års ufattelig åndelig tortur. Og så endelig skytningen og det som hendte i forbindelse med den, og etterpå — —.

Man trenger ikke å være spåmann for å si at de skyldige går barskere tider i møte. Ingen «gransking», evt. trakasering av, eller «injurie»prosesser mot dem som nå arbeider på å få sannheter og revisjoner fram for offentligheten kan hindre den u-bønnhørlige utvikling! I mer enn en henseende er det idag stille før stormen! Ravnene flakser anstrengt og deltakerne i justismordet på prof. Skancke, og i mangel annen urett, prosess-falsknerier, rettsstridige elendomsinngrep, vold og ulovlig frihetsberøvelse kommer kanskje i sin tid å måtte forklare seg om sin befatning med saker og ting og under former, i en usentimental samtid, da oppfordringen til å skjule eller å fordreie ubehagelige kjennsgjerninger ikke blir så sterk som den var, da saken gikk sin gang i Norge, som prof. Skancke elsket og mente å ha vernet av all sin evne.

I en slik tid vil Gabriel Moseid bli hyllet for sitt tapre og kloke forsvar for sannhet, rett og kjærlighet.

POTEMKIN

Det franske tidsskrift forteller ikke under hvilke omstendigheter Görings brev til Churchill er blitt bevart for ettertiden. Hvem tok vare på det i Görings dødsselle? Hvem har tatt vare på det, og hvem har brakt til til England, hvor det ble offentliggjort for første gang i «Independant Nationalist»?

Så lenge disse spørsmål ikke er klarlagt, må man selvsagt ta et hvert forbehold om brevet ekthet. Men skulle det vise seg at denne ekthet er hevet over tvil, vil det få betydning som et historisk aktstykk av den største interesse.

Sikkert er det i alle fall at Göring og de øvrige tyske ledere hele tiden før den annen verdenskrig arbeidet for en forståelse mellom Tyskland og England. Det er i denne henseende tilstrekkelig å henvise til det dramatiske tilbud som Tyskland fremsatte noen få dager før felttoget mot Polen. Det var et tilbud om samarbeide mellom England og Tyskland, og det sistnevnte land stilte flere hundre tusen mann til rådighet for Det Britiske Samveldes forsvar over hele verden som pant på vennskapet og samarbeidet.

Historieforskerne vil senere uvilkårlig spørre seg selv hvorfor dette tilbud ikke ble mottatt, all den stund Tyskland gjorde det klart for Engalnd at det eneste det ønsket var å samle alle tyskere i ett rike og sikre dette rike en gang for alle mot kommunismen.

Det vil selvsagt innvendes at England ønsket å befri Europa for det tyske diktatur og den tyske nasjonalsocialisme. Men om så var: Kunne det ikke ha vært klokere å løse dette problem etter at man hadde befridd Europa for det russiske diktatur og den russiske kommunisme.

Notabene

Kystskipperne kunne sine saker

ENESTÅENDE EKSAMENER I FANGELEIREN

Det har så ofte vært sagt, at NS-folkene var mindreværdige individer, dels med svekkede sjelsevner. Vi skal her nevne et eksempel, som viser noe annet. Under det forduummende forhold i Innherad fangeleir tok 17

skes og saken behandles i rettslige former av hensyn til eventuell okkupasjon i framtiden.

Det ville heller ikke virke til-litsvekkende om de menn som gjorde seg skyldige i så skjebnesvangre feilvurderinger i okkupasjonstiden idag skulle sitte i de mest betrodde embeder.

X.

Vakten om Europa

I bokhandler Cappelens utstillingsvindu i Oslo fant man torsdag 8. juni 1950 originalen til følgende telegram, sendt fra Grimstad 10.6.44:

Vi ventet i måneder og vi ventet i år. Så kom endelig den landgangen i Europa. Som det var å forutse, kom den med valde, men Tyskland har tatt i mot den. Som fronten i øst er ubrukt til denne dag, vil fronten i vest stå fast inntil enden. Det er ingen enskeddrøm. Det er Europas skjebne til liv eller død det her gjelder, og Europa vil velge livet. I disse dager da angelsachsenne huserer med død og undergang for oss alle sammen, vil tyskerne, vakten om Europa, fra første øyeblikk holde redningen i sin hånd.

Knut Hamsun

Dette oppslagstelegram var offentliggjort i «Fritt Folk» 12.6.44, men det hang bare en dag hos Cappelen nå i år, for det kunne jo ha fått folk til å tenke, hvis det hadde hangt lenge nok.

av de politiske fanger fatt på å lese til kystskippereksamen. Det ble å lese i hvilepausene og om søndagene, kort sagt, når som helst tiden tillot det og selvom anakkot surret i ørene. Etterhånden slapp 9 av dem ut og da de kom frem til slutten av pensum, søkte de resterende 8 om å få ta regulær eksamen. Dette ble omsider innvilget og resultatet ble, at de alle klarte eksamen med bravour — med en gjennomnittskarakter på ca. 2,90. Bestyreren på Sjømannsakolen i Trondheim var selv censor og da han overrakte eksamensvitnesbyrdene, uttalte han, at det var de beste karakterer noe kull hadde oppnådd i hans eksamenstid. 7 hadde fått utmerket godt og 1 meget godt. — Når man så tenker på, under hvilke forhold disse unge mennesker hadde arbeidet, er det likefram fabelaktik ikke minst når man tar deres «svekkede sjelsevner» i betraktning.

manden. Dømt til fengsel i 11 måneder hygge nr. 288».

HJELP.

Min kone er veldig flink i huset. Hun tar arbeide hos Dam mot at jeg og vesle Signy (3 år) får bo hos henne.

B. m. «Haster nr. 287».

Bekjentskap.

Ung mann — akademiker og frontkjemper, ønsker bekjentskap med fhv. aktiv NS-dama. — Gjerne fra NSUF, frontsoester e. ll Bill mrk. «777 nr. 291».

Har De sikret Dem

den ypperlige bok av dr. juria. Gustav Smedal:

Patriotisme og landssvik

Hvis ikke så send bestilling til Arne Leikvangmoen, Moldegård, Molde.

Den koster kr. 12,— innb. og sendes mot postoppkrav.

Bekjentskap

Agronom 30 år rensset for all synd av den demok. regjering, søker på denne måten forb. med en dannet dame, helst med eget hjem eller gard. Jeg er skutiet, men humøret holder.

Bill. mrk. «Håpefull», nr. 280.

Hallo damer

Skogutd. mann, 28 år, søker forbindelse med NS-dame med inter. i skog og friluftsliv.

Bill. mrk. «Foto» nr. 282.

1 eller 2 jenter

får god post på et mindre hotell i N. Østerdal.

B. mrk. «Rask og ærlig», nr. 274

Forbindelse søkes.

Frontkjemper S, pasient ved avd. 5, Ø. N. H. Sinsen Kriegslazarett juli—august 1942, søker kontakt med frontsoester E. B. ved s. avd.

B. mrk. «Menuetto» nr. 270.

En ung pike

søkes til serveringshjelp i sommersesongen, snarest.

Kapp Gjestgiveri, Kapp, Ø. Toten. Telefon 453

Nordmørpostens Trykkeri